

عن أنس قال: أوصاني رسول الله (ص) بخمس فقال فيه:
و وقر الكبير تكن من رفائي يوم القيامة و قال (ص):
ليس منا من لم يرحم صغيرنا ولم يوقر كبيرنا.

انس میگوید: پیامبر (ص) پنج چیز را به من سفارش کردند و فرمودند:
سالمندان را احترام کن تا در روز قیامت از همنشینان من باشی و باز آن حضرت فرمود:
از ما نیست آن کسی که به خردسالان ما رحم نکند و بزرگان ما را محترم نشمارد.
(بحارالانوار، ج ۷۵، ص ۱۳۷)

از جمله مواردی که در زندگی به انسانها امید و نشاط می بخشد و مایه تحرک و دلگرمی بیشتر آنها می شود تأمین آینده و روشن بودن وضعیت زندگی آتی او می باشد. به همین لحاظ مستمری دوران بازنشستگی و از کارافتادگی در سیستمهای تأمین اجتماعی پیش بینی شده و مطمح نظر قرار دارند. متأسفانه در کشور ما بسیاری از افراد مخصوصاً روستائیان، تحت حمایت سیستم های بیمه ای قرار نداشته، بدین جهت همواره نگرانی هایی از وضعیت آینده در بین این اقشار به چشم می خورد. خوشبختانه پس از پیروزی انقلاب شکوهمند اسلامی به ابتکار شهید عالیقدر رجایی، قانون حمایت از سالمندان نیازمند روستانشین تهیه و به تصویب مجلس محترم شورای اسلامی رسید و اجرای آن از سال ۶۴ به کمیته امداد امام خمینی (ره) محول گردید. بدین صورت زمینه جدیدی برای خدمتگزاری بیشتر به محرومان و مستضعفان جامعه برای امدادگران این نهاد فراهم آمد.

تعاریف و مفاهیم:

خانوار معمولی: خانوار معمولی از افرادی تشکیل می شود که باهم در یک اقامتگاه زندگی می کنند، با یکدیگر همخرج هستند و معمولاً باهم غذا می خورند. بنابراین لازم نیست که اعضای یک خانوار حتماً با یکدیگر رابطه خویشاوندی داشته باشند. به عبارت دیگر خانوار لزوماً با خانواده یکی نیست. فردی که به تنهایی زندگی می کند نیز، خانوار تلقی می شود.

خانوار عشایری: نوعی از خانوارهای معمولی است که وابستگی ایلی داشته و کوچ رو نیز باشد، هرچند در زمان تحقیق در محل ثابتی سکونت داشته باشد.

خانوار تحت پوشش: به خانواری گفته می شود که واجد شرایط دریافت کمک از کمیته امداد بوده و در تمام یا مقطعی از سال از خدمات و کمکهای کمیته امداد برخوردار می گردد.

سرپرست خانوار: عضوی از خانوار است که اعضای خانوار وی را به این عنوان معرفی می‌کنند. در مواردی که اعضای خانوار کسی را بعنوان سرپرست معرفی نکنند، مسن‌ترین فرد به عنوان سرپرست خانوار شناخته می‌شود. در خانوارهای یکنفره، همان فرد سرپرست خانوار به شمار می‌آید.

مددجو: به فردی گفته می‌شود که دچار مشکلات جسمی، اقتصادی یا اجتماعی شده و بدون دریافت کمک و خدمات ویژه از سازمانهای مربوط، قادر به استقلال و خودکفایی اقتصادی و اجتماعی نباشد.

مددجوی تحت پوشش: به مددجویی گفته می‌شود که به دلیل همخوانی وضعیت عمومی وی با شرایط پذیرش مندرج در دستورالعمل سازمانهای ذیربط از امکانات پیش‌بینی شده به طور مستمر بهره‌مند شود.

علت حمایت: منظور عللی است که خانوار نیازمند تشخیص داده شده و زیر پوشش طرحهای حمایتی قرار گرفته است.

سالمند: به افراد ۶۰ ساله و بیشتر سالمند گفته می‌شود.

طرح شهید رجایی: طرح شهید رجایی، طرحی است که به موجب آن سالمندان روستایی و عشایری نیازمند و عائله تحت تکفل آنها زیر پوشش خدمات حمایتی قرار می‌گیرند.

از تحت پوشش خارج شده: مددجویان تحت پوشش که بنا به عللی از قبیل اشتغال یا خودکفایی، اشتغال به کار یکی از اعضای خانوار، ازدواج، فوت، مهاجرت، دریافت کمک از دیگران، مراجعت سرپرست یا نان‌آور، عدم استحقاق و... از تحت پوشش خارج شده باشند.

پرونده در نوبت تحقیق: پرونده‌ای است که جهت تحقیق محلی و بررسی وضعیت استحقاق یا عدم استحقاق خانوار در اختیار مددکار قرار گرفته است.

پرونده در نوبت حمایت: پرونده‌ای است که استحقاق خانوار برای تحت پوشش قرار گرفتن محرز گردیده ولی به دلیل کمبود بودجه یا عدم ارائه مدارک تکمیلی، پرونده در نوبت حمایت قرار می‌گیرد.

مددجویان تحقیق شده غیر نیازمند: به مددجویانی اطلاق می‌شود که پس از تحقیق و بررسی عدم استحقاق و نیازمندی آنها محرز می‌گردد.

کمک مستمری: وجهی است که به صورت نقدی، کالا یا خدمات با نظر مددکار اجتماعی یا کارشناسان مربوطه طبق ضوابطی به افراد خانوارهای نیازمند تا رسیدن به مرحله باتوانی و رفع مشکل به طور ماهانه پرداخت شود.

کمک مالی غیرمستمر: به وجوهی گفته می‌شود که به منظور رفع نیازهای ضروری و تحقق برنامه‌های بازتوانی افراد و خانواده‌های تحت پوشش، براساس آیین‌نامه اجرایی مصوب سازمانهای مددکاری قابل پرداخت باشد.

قسمت (۱) اطلاعات جمعیتی

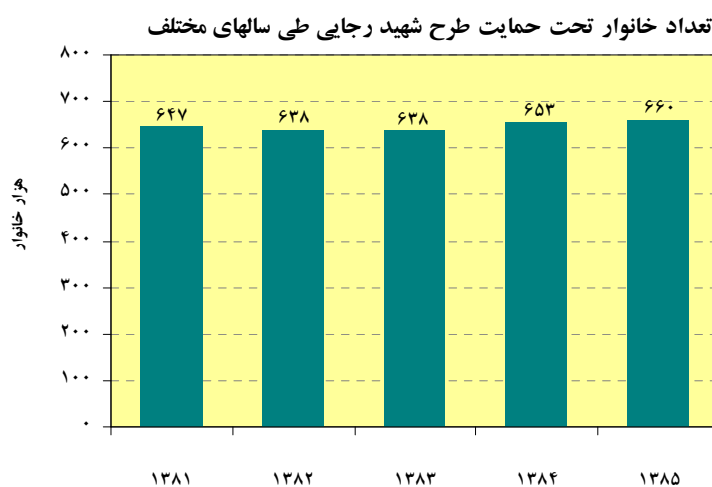
۱- تعداد خانوار و نفرات تحت حمایت:

در پایان سال ۸۵ تعداد ۶۶۰۳۳۳ خانوار سالمند با جمعیت ۱۴۸۵۰۸۴ نفر تحت حمایت این طرح قرار داشته‌اند که نسبت به رقم مشابه سال قبل از نظر تعداد خانوار ۱/۲ درصد افزایش و از نظر تعداد نفرات ۰/۵ درصد کاهش داشته است.

تعداد خانوار و نفرات تحت حمایت طرح شهید رجایی طی سالهای مختلف:

سال ۸۵		سال ۸۴		سال ۸۳		سال ۸۲		سال ۸۱		
درصد تغییرات نسبت به سال قبل	تعداد	درصد تغییرات نسبت به سال قبل	تعداد	درصد تغییرات نسبت به سال قبل	تعداد	درصد تغییرات نسبت به سال قبل	تعداد	درصد تغییرات نسبت به سال قبل	تعداد	
۱/۲	۶۶۰۳۳۳	۲/۳	۶۵۲۴۷۸	-۰/۱	۶۳۷۸۲۴	-۱/۴	۶۳۸۱۶۱	-۰/۶	۶۴۷۱۱۳	خانوار
-۰/۵	۱۴۸۵۰۸۴	۰/۸	۱۴۹۲۶۷۸	-۱/۲	۱۴۸۰۳۹۰	-۳/۱	۱۴۹۷۶۵۲	-۲/۲	۱۵۴۴۹۹۰	نفرات
-۱/۷	۲/۲۵	-۱/۳	۲/۲۹	-۱/۳	۲/۳۲	-۱/۷	۲/۳۵	-۱/۶	۲/۳۹	میانگین نفرات خانوار

بطور متوسط از سال ۱۳۸۱ تا سال ۱۳۸۵ از نظر تعداد خانوار، سالانه ۰/۵ درصد و از نظر تعداد نفرات نیز سالانه ۱/۰ درصد کاهش داشته است.

۲- نوع اقامت:

تعداد ۶۴۹۳۲۹ خانوار (۹۸/۳ درصد) با جمعیت ۱۴۵۱۷۸۱ نفر (۹۷/۸ درصد) روستایی و تعداد ۱۱۰۰۴ خانوار (۱/۷ درصد) با جمعیت ۳۳۳۰۳ نفر (۲/۲ درصد) عشایری بوده‌اند.

۳- وسعت خانوار (تعداد نفرات عضو خانوار):

۲۸۲۹۹۷ خانوار (۴۲/۹ درصد)	یکنفره،	۱۷۷۹۰۵ خانوار (۲۶/۹ درصد)	دو نفره
۷۸۹۳۰ خانوار (۱۲/۰ درصد)	سه نفره،	۵۲۰۷۶ خانوار (۷/۹ درصد)	چهار نفره
۳۵۰۷۷ خانوار (۵/۳ درصد)	پنج نفره،	۱۸۵۶۷ خانوار (۲/۸ درصد)	شش نفره
۸۸۸۹ خانوار (۱/۳ درصد)	هفت نفره،	۳۶۹۴ خانوار (۰/۶ درصد)	هشت نفره
۱۴۰۶ خانوار (۰/۲ درصد)	نه نفره،	۷۹۲ خانوار (۰/۱ درصد)	ده نفره و بیشتر

۴- جنسیت افراد:

از مجموع ۱۴۸۵۰۸۴ نفر تحت حمایت طرح شهید رجایی تعداد ۱۱۲۲۱۰۳ نفر (۷۵/۶ درصد) مذکر (مرد و پسر) و تعداد ۳۶۲۹۸۱ نفر (۲۴/۴ درصد) مؤنث (زن و دختر) بوده‌اند. متذکر می‌گردد تعداد ۶۶۰۳۳۳ نفر سالمند، سرپرستی خانوارهای تحت حمایت طرح شهید رجایی را بعهده دارند که از این مجموع تعداد ۳۷۹۳۰۳ نفر (۵۷/۴ درصد) مرد و تعداد ۲۸۱۰۳۰ نفر (۴۲/۶ درصد) زن بوده‌اند.

۵- وضعیت جسمی افراد (سالمند و عائله):

تعداد	۷۴۰۴۵۳ نفر	(۴۹/۹ درصد)	سالم
تعداد	۱۶۲۷۹ نفر	(۱/۱ درصد)	معلول
تعداد	۶۶۸۹۸۶ نفر	(۴۵/۰ درصد)	از کار افتاده
تعداد	۵۹۳۶۶ نفر	(۴/۰ درصد)	بیمار جسمی و روانی

۶- دین و مذهب:

از تعداد ۱۴۸۵۰۸۴ نفر تحت حمایت، ۱۲۴۹۵۸۸ نفر (۸۴/۱ درصد) شیعه، ۲۲۷۵۱۸ نفر (۱۵/۳ درصد) اهل تسنن و ۷۹۷۸ نفر (۰/۵ درصد) سایر ادیان بوده‌اند.
براساس آمار جمع آوری شده در سال ۸۵ از مجموع ۶۶۰۳۳۳ خانوار تحت حمایت طرح شهید رجایی تعداد ۲۵۲۳۸ خانوار، سادات بوده‌اند که جمعیتی معادل ۵۳۸۱۹ نفر شامل ۲۴۲۱۸ نفر سید و ۲۹۶۰۱ نفر سیده را به خود اختصاص داده‌اند.

۷- تعداد افراد تحت حمایت طرح شهید رجایی بر حسب سال تولد:

تعداد	۶۷۴	نفر	(۰/۱ درصد)	زیر ۱ سال سن (اطفال)
تعداد	۸۵۶۳	نفر	(۰/۶ درصد)	دارای ۱ تا ۵ سال سن (نوباوگان)
تعداد	۵۹۹۵	نفر	(۰/۴ درصد)	دارای ۶ سال سن (کودکان)
تعداد	۲۶۶۳۰	نفر	(۱/۸ درصد)	دارای ۷ تا ۱۰ سال سن (کودکان)
تعداد	۱۸۹۲۶	نفر	(۱/۳ درصد)	دارای ۱۱ سال سن (نوجوانان)
تعداد	۵۸۱۲۴	نفر	(۳/۹ درصد)	دارای ۱۲ تا ۱۴ سال سن (نوجوانان)
تعداد	۱۲۲۷۴۹	نفر	(۸/۳ درصد)	دارای ۱۵ تا ۱۸ سال سن (جوانان)
تعداد	۱۲۲۶۳۷	نفر	(۸/۳ درصد)	دارای ۱۹ تا ۲۴ سال سن (جوانان)
تعداد	۱۴۳۰۰۸	نفر	(۹/۶ درصد)	دارای ۲۵ تا ۴۰ سال سن (میانسالان)
تعداد	۱۲۸۶۲۴	نفر	(۸/۷ درصد)	دارای ۴۱ تا ۵۸ سال سن (میانسالان)
تعداد	۲۸۹۲۵	نفر	(۱/۹ درصد)	دارای ۵۹ سال سن (میانسالان)
تعداد	۱۵۵۸۷۷	نفر	(۱۰/۵ درصد)	دارای ۶۰ تا ۶۴ سال سن (میانسالان)
تعداد	۶۶۴۳۵۲	نفر	(۴۴/۷ درصد)	دارای ۶۵ سال سن و بیشتر (بزرگسالان)

۸- وضعیت سواد افراد ۶ سال به بالا:

وضعیت سواد تعداد ۱۴۷۵۸۴۷ نفر تحت حمایت طرح شهید رجایی که بالای ۶ سال سن دارند بشرح ذیل می‌باشد:

تعداد	۹۵۷۰۶۴	نفر	(۶۴/۹ درصد)	بیسواد
تعداد	۲۸۱۹۰	نفر	(۱/۹ درصد)	دیپلم
تعداد	۲۰۹۰	نفر	(۰/۱ درصد)	علوم حوزوی
تعداد	۴۷۴۳۹۴	نفر	(۳۲/۱ درصد)	زیر دیپلم
تعداد	۱۴۱۰۹	نفر	(۱/۰ درصد)	تحصیلات عالی

۹- نوع واحد مسکونی خانوارهای تحت حمایت:

وضعیت مسکن ۶۶۰۳۳۳ خانوار تحت حمایت بدین قرار است:

تعداد	۶۳۵۴۲۲	خانوار	(۹۶/۲ درصد)	دارای مسکن معمولی
تعداد	۱۹۷۸۷	خانوار	(۳/۰ درصد)	چادر و کپرنشین
تعداد	۲۳۰۱	خانوار	(۰/۳ درصد)	زاغه و آلونک نشین
تعداد	۲۸۲۳	خانوار	(۰/۴ درصد)	سایر وضعیتهای

۱۰- نحوه تصرف خانوارهای دارای مسکن معمولی:

نحوه تصرف واحد مسکونی تعداد ۶۳۵۴۲۲ خانوار دارای مسکن معمولی به شرح زیر است:

مالکیت زمین و ساختمان (ملکی)	خانوار	۵۵۵۲۸۵	(۸۷/۴ درصد)
اجاره نشین (استیجاری)	خانوار	۴۴۹۲	(۰/۷ درصد)
ساکن در منازل اهدایی (واگذاری)	خانوار	۹۱۶۹	(۱/۴ درصد)
ساکن در منازل مجانی (سکونت رایگان)	خانوار	۶۵۸۳۴	(۱۰/۴ درصد)
ساکن در منازل وقفی	خانوار	۶۴۲	(۰/۱ درصد)

۱۱- تعداد خانوارهای دارای مسکن معمولی برحسب مصالح عمده بکار رفته:

نوع مصالح عمده بکار رفته در ۶۳۵۴۲۲ واحد مسکونی خانوارهای تحت حمایت طرح شهید رجایی به

شرح زیر می باشد:

تعداد	۸۱۷۲	واحد مسکونی	(۱/۳ درصد)	اسکلت فلزی
تعداد	۵۶۷۷	واحد مسکونی	(۰/۹ درصد)	بتون آرمه
تعداد	۹۰۸۷۸	واحد مسکونی	(۱۴/۳ درصد)	آجر و آهن
تعداد	۱۰۴۱۵۰	واحد مسکونی	(۱۶/۴ درصد)	آجر و چوب
تعداد	۶۱۲۹۸	واحد مسکونی	(۹/۶ درصد)	بلوک سیمانی
تعداد	۳۱۳۷۶	واحد مسکونی	(۴/۹ درصد)	تمام آجر
تعداد	۲۲۳۳۰	واحد مسکونی	(۳/۵ درصد)	تمام چوب
تعداد	۱۴۳۹۸۷	واحد مسکونی	(۲۲/۷ درصد)	خشت و چوب
تعداد	۱۶۲۸۷۳	واحد مسکونی	(۲۵/۶ درصد)	خشت و گل
تعداد	۴۶۸۱	واحد مسکونی	(۰/۷ درصد)	سایر مصالح

۱۲- تعداد خانوارهای دارای مسکن معمولی برحسب متراژ:

متراژ ۶۳۵۴۲۲ واحد مسکن معمولی خانوارهای تحت حمایت طرح شهید رجایی بشرح زیر است:

تعداد	۲۶۸۶۵۳	واحد مسکونی	(۴۲/۳ درصد)	۵۰ متر مربع و کمتر
تعداد	۲۲۷۰۴۷	واحد مسکونی	(۳۵/۷ درصد)	۵۱ تا ۱۰۰ متر مربع
تعداد	۸۷۶۷۴	واحد مسکونی	(۱۳/۸ درصد)	۱۰۱ تا ۱۵۰ متر مربع
تعداد	۵۲۰۴۸	واحد مسکونی	(۸/۲ درصد)	۱۵۱ متر مربع و بیشتر

۱۳- تعداد خانوارهای دارای مسکن معمولی بر حسب عمر ساختمان (قدمت ساختمان):

مدت عمر ۶۳۵۴۲۲ واحد مسکونی خانوارهای تحت حمایت طرح شهید رجایی بشرح زیر است:

تعداد	تعداد	واحد مسکونی	درصد	سال و کمتر
۱۴۳۲۴۳	۲۲/۵	واحد مسکونی	درصد	۱۰ سال و کمتر
۱۵۵۴۹۰	۲۴/۵	واحد مسکونی	درصد	۱۱ تا ۲۰ سال
۱۵۱۲۷۷	۲۳/۸	واحد مسکونی	درصد	۲۱ تا ۳۰ سال
۱۸۵۴۱۲	۲۹/۲	واحد مسکونی	درصد	۳۱ سال و بیشتر

۱۴- تعداد خانوارهای دارای مسکن معمولی بر حسب تعداد اتاق در اختیار خانوار:

از مجموع ۶۳۵۴۲۲ واحد مسکونی خانوارهای تحت حمایت:

تعداد	تعداد	واحد مسکونی	درصد	دارای یک اتاق
۱۵۴۷۸۳	۲۴/۴	واحد مسکونی	درصد	دارای یک اتاق
۲۶۹۶۰۵	۴۲/۴	واحد مسکونی	درصد	دارای دو اتاق
۱۴۴۰۲۷	۲۲/۷	واحد مسکونی	درصد	دارای سه اتاق
۶۷۰۰۷	۱۰/۵	واحد مسکونی	درصد	دارای ۴ اتاق و بیشتر

۱۵- تعداد خانوارهای دارای مسکن معمولی بر حسب تسهیلات:

تعداد	تعداد	واحد مسکونی	درصد	دارای آب لوله کشی
۵۳۲۹۹۹	۸۳/۹	واحد مسکونی	درصد کل واحدها	دارای آب لوله کشی
۵۸۴۹۳۹	۹۲/۱	واحد مسکونی	درصد کل واحدها	دارای برق
۶۴۲۵۱	۱۰/۱	واحد مسکونی	درصد کل واحدها	دارای گاز شهری
۲۰۳۳۵۸	۳۲/۰	واحد مسکونی	درصد کل واحدها	دارای حمام
۱۶۳۳۱۲	۲۵/۷	واحد مسکونی	درصد کل واحدها	دارای تلفن
۲۸۴۶۵۳	۴۴/۸	واحد مسکونی	درصد کل واحدها	دارای آشپزخانه
۳۴۷۸۴۳	۵۴/۷	واحد مسکونی	درصد کل واحدها	دارای توالی بهداشتی

۱۶- تعداد خانوار از تحت حمایت خارج شده:

طی سال ۸۵ تعداد ۴۵۹۲۵ خانوار با جمعیت ۱۵۳۰۷۴ نفر از تحت حمایت طرح شهید رجایی خارج

شده‌اند که علت آن بشرح زیر است:

تعداد ۱۸۰ خانوار (۰/۴ درصد) بعلت اشتغال یا خودکفایی، تعداد ۷۷ خانوار (۰/۲ درصد) به علت اشتغال به کار یکی از اعضای خانوار، تعداد ۲۰۹۲۲ خانوار (۴۵/۶ درصد) بعلت فوت سالمند، ۴۸۳۷ خانوار (۱۰/۵ درصد) بعلت مهاجرت، ۶۰۸۵ خانوار (۱۳/۲ درصد) بعلت از دست دادن شرایط استحقاق، تعداد ۶۲۵ خانوار (۱/۴ درصد) بعلت ازدواج، تعداد ۵۰۲ خانوار (۱/۱ درصد) بعلت دریافت کمک از جای دیگر، تعداد ۱۲۶ خانوار (۰/۳ درصد) بعلت مراجعت سرپرست یا نان آور خانواده و تعداد ۱۲۵۷۱ خانوار (۲۷/۴ درصد) بنا به سایر علل.

قسمت ۲) کمکهای پرداختی

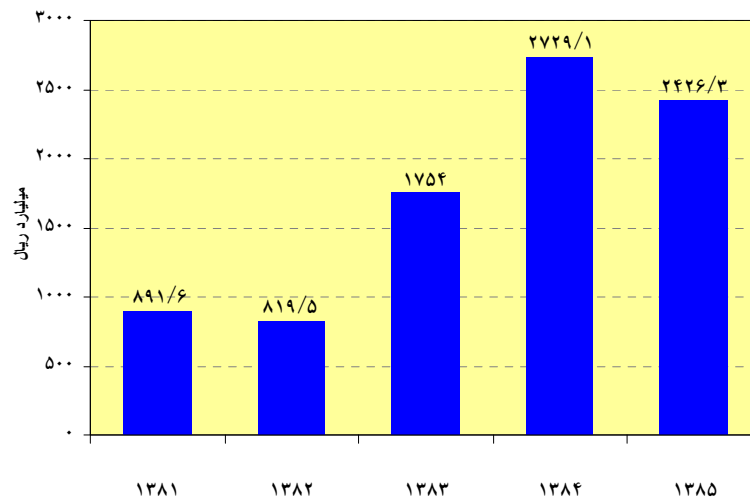
کمکهای پرداختی به مشمولین این طرح طی سال ۸۵ مبلغ ۲۴۲۶/۳ میلیارد ریال شامل ۲۴۱۸/۸ میلیارد ریال (۹۹/۷ درصد) کمکهای نقدی و ۷/۵ میلیارد ریال (۰/۳ درصد) کمکهای غیرنقدی بوده است. این کمکها از سال ۸۱ تا سال ۸۵ بطور متوسط سالیانه ۲۸/۴ درصد رشد داشته است.

کمکهای پرداختی به مددجویان تحت حمایت طرح شهید رجایی طی سالهای مختلف:
(مبالغ به میلیارد ریال)

سال ۸۵		سال ۸۴		سال ۸۳		سال ۸۲		سال ۸۱	
درصد تغییرات نسبت به سال قبل	مبلغ	درصد تغییرات نسبت به سال قبل	مبلغ	درصد تغییرات نسبت به سال قبل	مبلغ	درصد تغییرات نسبت به سال قبل	مبلغ	درصد تغییرات نسبت به سال قبل	مبلغ
-۱۱/۲	۲۴۲۶/۳	۵۵/۶	۲۷۲۹/۱	۱۱۴/۰	۱۷۵۴	-۸/۱	۸۱۹/۵	۲۹/۳	۸۹۱/۶

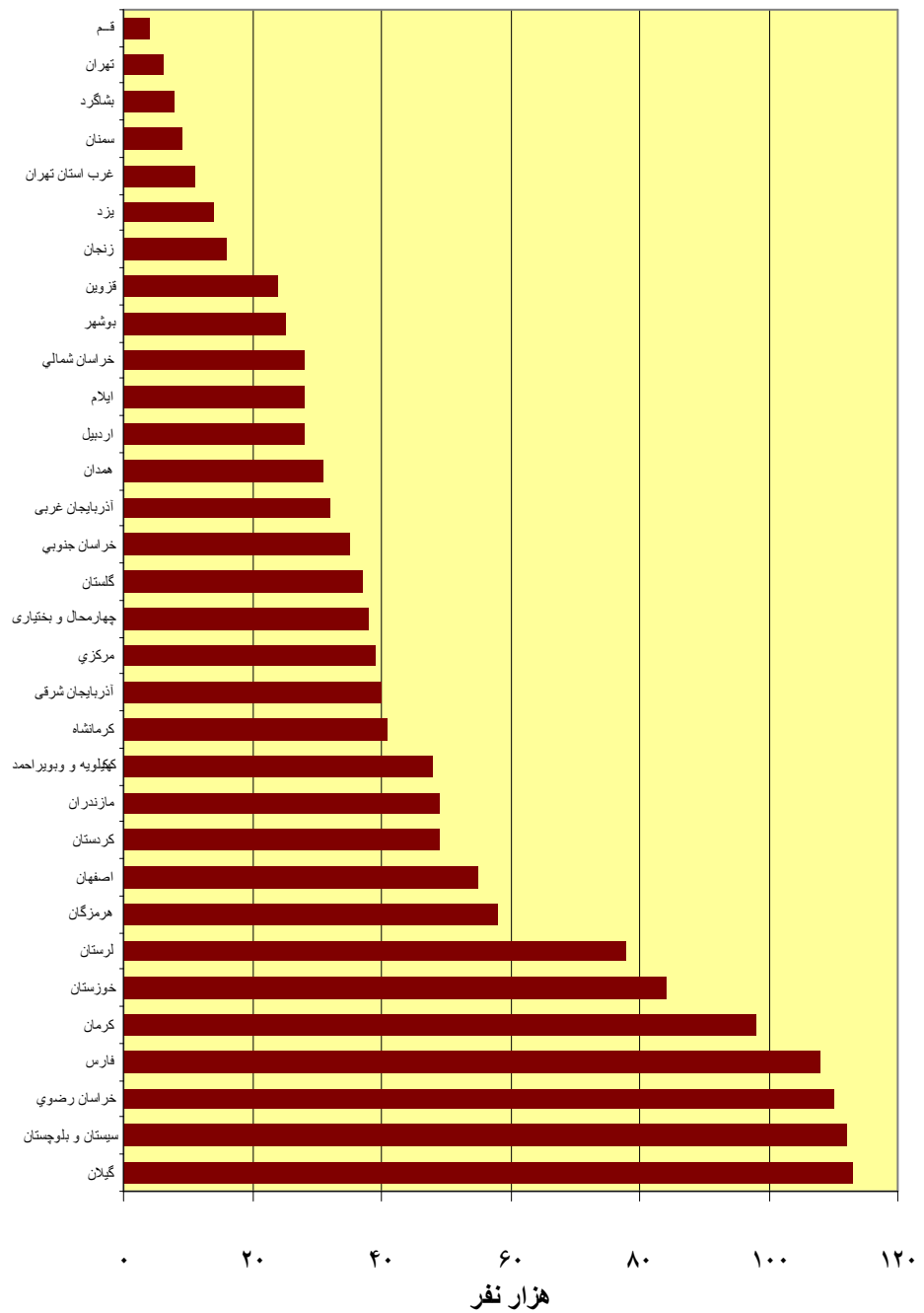
حسب توافقنامه بودجه، سرانه مستمری ماهیانه خانوارها در سال ۸۵ به خانوارهای یک نفره ۲۵۰۰۰۰ ریال، دو نفره ۳۰۰۰۰۰ ریال، سه نفره ۳۵۰۰۰۰ ریال، چهار نفره ۴۰۰۰۰۰ ریال، پنج نفره و بیشتر ۵۰۰۰۰۰ ریال، پرداخت شده است. (در این فصل منظور از سالمند، سالمند سرپرست خانوار می باشد).

مبلغ کمک پرداختی به مددجویان تحت حمایت طرح شهید رجایی طی سالهای مختلف

۲-۵- تعداد نفرات تحت پوشش طرح شهید رجایی در پایان سال ۱۳۸۵

۱۴-۵- کمکهای پرداختی به مددجویان طرح شهید رجایی سال ۱۳۸۵

